

Ponavljjam: Grumovo delo ni močno in veliko po svoji človečnosti, ni povsem dognano niti ni resnično osebno. V njegovih osnovah žive poleg iskrenega življenjskega čuvstva tudi privzete in tuje, ne še presvojene prvine. Smoter, ki je vsebovan v prvem zasnutku, ni stal avtorju ves čas, v katerem je izdeloval to dramo, z enako nazornostjo pred očmi. Toda navzlic tem zelo tehtnim ugovorom je treba delu priznati, da vsebuje dovolj živ privid in da posreduje dovolj smotreno, sodobno-groteskno in izvirno obdelano halucinacijo o demonu Erosu. Artistično je pomemben in zanimiv pojav v našem današnjem slovstvu. Poleg Preglja je Grum v objektivnih oblikah najodločnejši in najizrazitejši iskalec in stvaritelj novega sloga. Delo obeta dramatika, nekateri prizori pa tudi resničnega čarodeja, ki je zadnji obraz — umetništva.

J o s i p V i d m a r.

Ivan Albreht: Odsevi. Celje 1929. Komisijska založba Zvezne tiskarne. Strani 57.

Ta knjiga lirike, ki je Ivana Albrehta tretja pesniška zbirka, govori o stvareh, o kakršnih navadno govore lirske knjige: o minljivosti človeškega življenja, o ljubezni in ženi, o materi in o pesnikovi življenjski usodi sploh. Tu in tam se pojavi refleksija o tem in onem človeškem pojavu in se izrazi bolj ali manj določena čuvstvena ubranost. Če omenim še nekaj kmetiških pesmi, romarskih in svatovskih, ter vojni cikel, je zbirka snovno opisana.

Vsi ti pojavi in dožitki dobivajo v Albrehtovi človečnosti dokaj navadne obraze. Albreht izpoveduje o njih stvari, ki so bile globlje izpovedane že neštetokrat. Nekaj izvirno njegovega imajo le nekatera razpoloženja, čuvstvo do žene in pa izpovedi in razmišljanja o lastni življenjski usodi. V le-teh je morda še najbolj oseben, kar je končno naravno. Vendar prehajajo tu in v dokaj pretresljivih poslanicah ženi njegove izjave mestoma iz osebnega v privatno. Toda tudi te najbolj osebne pesmi vzbujajo vtis, da je njih doživljaj izrečen, preden je postal avtorju jasen in nazoren.

Tem značilnostim v človeškem je podobna oblikovnost. Dikcija je povsem omejena na že iznajdene, obrabljene motive in teče medlo, brez napetosti, brez zbranosti in zato skoro brez sugestivnosti. Često je površna in celo malomarna. Mestoma nejasna. Vendar se razpoloženje in beseda dvakrat, trikrat ubereta v občuteno pesem, dasi v mejah poznanega in že izraženega. Taki sta «Vas je zavita v mrak večerni...» in «Tiho je v borovju...» Resnične originalnosti, ki je vedno pretresljiva, Albreht skoraj ne pozna. V ciklu, ki ima izvrsten naslov «Vagabundova pratika», so morda edini stihi, ki bi pri zbrani obdelavi lahko bili jedro resnične pesmi. Zdaj tvorijo drugo kitico v celoti slabe pesmi «Sam». Glase se takole:

«Solncu pravim: „Brat nebeški!“
pa mi šine za oblak,
a v odgovor včasih spere
prah mi z glave dež gorak.»

Vse drugo, razen imenovanih posameznosti in pri najmanjši zahtevnosti še razen kmetiških, je do malega popolnoma slabo in mrtvo ter le včasih čisto osebno zajemljivo. Uvrščeno je brez čuta za pristno in nepristno v to neveselo knjigo.

J. V i d m a r.

«**Handbuch der Literaturwissenschaft.**» Akademsko založba «Athenaion» v Wildparku-Potsdamu izdaja že nekaj let monumentalno zbirko zgodovine slovstev vseh časov in narodov «Handbuch der Literaturwissenschaft». Zbirka je zasnovana in urejevana z enotnega vidika in namenjena predvsem studiju;